

Porada zástupců knihoven k plnění nabídkové povinnosti, která se koná dne 30.května 2002 v Praze.

Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem – M. Lichtenbergová, vedoucí akvizice

Srovnání periodika Knižní novinky č.1,2,3,4/2002 (bibliografie od 2.4.2002 do 20.5.2002) s bibliografickou přílohou Nové knihy periodika Literární noviny od č.14 (1.duben 2002) do č.21 (20.květen 2002).

Tištěná bibliografie je porovnávána za stejné období.

Nové knihy – periodicitu týdně

Knižní novinky – periodicitu čtrnáctidenně

Knihovny daly důvěru SČKN a vydavatelé podepisují se Svazem dohodu o plnění nabídkové povinnosti prostřednictvím periodika Knižní novinky.

Vypracovala jsem zhodnocení z pozice knihovny, která nemá právo povinného výtisku zdarma a musí si všechny informace o vydaných knihách shánět.

V této malé republice jsou dvě periodika, která obě chtějí plnit nabídkovou povinnost a vedou mezi sebou víceméně mediální válku a k tomu dost chaotický knižní trh včetně vlastní nabídky informací knihovnám několikerým způsobem (tato a další periodika, přímé nabídkové dopisy, přímé e-maily, webové stránky nakladatelů, získávání informací přímým nákupem) a na různých úrovních (v dosti případech duplicitní informace – stejná nakladatelství a stejné tituly, neúplné informace s absencí důležitých akvizičních údajů anebo vůbec žádné informace

1. Kritérium počtu nakladatelů a úplnosti nabídky vydaných knih

Knižní novinky:

SČKN dosud akvizitérům nesdělil, kolik nakladatelů podepsalo smlouvu a nedodal jejich jmenný seznam. Spočítala jsem to podle loga ručiček, ovšem někteří vydavatelé mohli podepsat smlouvu a ještě nic nevydali nebo záznam o knize se dosud v bibliografii neobjevil. Pokud neuvádím u vydavatelů místo, jedná se o Prahu.

1. Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří
2. Vyšehrad
3. Sagit Ostrava
4. Nakladatelství Lidových novin
5. Euromedia Group
6. Portál
7. Pragoeduca
8. Barrister &Principal Brno
9. C.H.Beck
10. Práh
11. Slovart
12. Albis International Ústí nad Labem
13. Pavel Dobrovský
14. BEN
15. INCON
16. Mobil Média Brno
17. Triton

18. Dona České Budějovice
19. Agentura V.P.K.
20. Sdružení MAC
21. SPL-Práce
22. Fragment Havlíčkův Brod
23. IKAR
24. Olympia
25. Domino Ostrava
26. MOBA Brno
27. BB art
28. Šulc a spol.
29. Academia
30. Dokořán
31. Trinitas Svitavy
32. Paseka
33. Maťa
34. Argo
35. Havran
36. Brána
37. Egmont ČR
38. Amulet
39. Junior Říčany
40. Návrat domů
41. Management Press
42. Garamond
43. Eurolex Bohemia
44. Sociologické nakladatelství (SLON)
45. Themis
46. Jan Vašut
47. Fraus Plzeň
48. KMS
49. ASPI Publishing
50. Repronis Ostrava
51. Ministerstvo kultury ČR
52. Agape Brno
53. Naše vojsko
54. Prostor –architektura, interiér
55. Listen Jihlava
56. Parta
57. SPN-pedagogické nakl.
58. Aleš Čeněk Dobra Voda u Pelhřimova
59. Leda Voznice
60. Ardent Brno
61. Atlantis Brno
62. Brázda Praha
63. Studio Press Čáslav
64. Slovácké muzeum Uherské Hradiště
65. Humanitarian Technologies
66. Unicornis
67. Chagall Ostrava

68. Sagittarius
69. Fontána Olomouc
70. Knižní expres Ostrava
71. Canopus
72. Evropský literární klub
73. OFTIS Ústí nad Orlicí
74. SONDY
75. Reneco Ústí nad Labem
76. Svoboda
77. Hollar
78. Galerie výtvarného umění Cheb
79. Primus
80. Toužimský & Moravec
81. Aurora
82. Host Brno
83. Petra
84. Baronet
85. Erika
86. Albatros
87. Stuaře Brno
88. Mladá fronta
89. Hejkal Havlíčkův Brod
90. Talpress
91. H&H Jinočany
92. Akropolis
93. Univerzita Palackého Olomouc
94. Sobotáles
95. Západočeská univerzita Plzeň
96. Divadelní ústav
97. Motto
98. Betexa Brno
99. Music Media Brno

To je zatím málo. Problémem je, že někteří vydavatelé prokazatelně vydávají více titulů novinek v určité srovnatelné době, než je uvedeno v KN, takže akvizitér se nemůže spoléhat na otištění záznamů v úplnosti, ale musí sám hledat další zdroje informací.

U nakladatelů, kteří podepsali smlouvu, je to precedentní případ Euromedia Group-Ikar, kdy odpovědná pracovnice nakladatelství p. Loužecká mi volala 19.4.2002, že do prvního tištěného čísla bylo dodáno 85 titulů k otištění, ale zveřejněno jen 10, v druhém a ve třetím čísle bylo po 25 záznamech, čtvrté číslo jsem už nezjišťovala. Protože odebíráme produkci v úplnosti, mohu potvrdit, že knih vyšlo skutečně mnohem více a bylo mi řečeno, že všechny knihovny budou nadále informovány e-mailem, což se děje.

Také z jiných nakladatelství, která podepsala smlouvu, je málo záznamů – Mladá fronta, Petra, Erika – tato nakladatelství vydala v určitém období další tituly, které nejsou nikde v bibliografii. Ale snad se jedná tady o nějaký skluz.

U dalších nakladatelství (nepodepsala smlouvu) je nutno přijmout fakt, že na přípravě bibliografie se podílí knihkupectví Academia, to znamená, že jsou dodávány do bibliografie knihy, které jsou momentálně v prodeji na základě výběru knihkupce a knihkupectví nemusí mít a leckdy nemá v prodeji celou produkci novinek některých nakladatelství, takže v bibliografii se objeví jen torza vyšlé produkce např. těchto nakladatelství:

Grada Publishing
Computer Press
Anag Olomouc
Karolinum
Ivo Železný

Bibliografie je nazvaná Knihkupci nabízejí a dělá na mě často dojem, že je to výběr určitých titulů, které jsou v určitém knihkupectví v prodeji, nikoli zachycená úplná produkce určitých nakladatelství za určité období, ať už tato nakladatelství podepsala smlouvu nebo ne. Akvizitér zvláště vědecké knihovny se nemůže spolehnout na nabídku titulů v úplnosti, čímž ztrácí nabídková povinnost přes toto periodikum na úrovni. Velkým problémem je fakt, že rozsah bibliografické přílohy je limitován počtem stran.

Bylo by účelné, aby se SČKN snažil o uzavření co největšího počtu dohod s dalšími nakladateli, kteří by posílali ucelenou nabídku pro zpracování bibliografie a tyto záznamy by převažovaly nad záznamy knih, dodaných knihkupectvím Academia nebo nad záznamy z jiných zdrojů.

Ve čtyřech hodnocených číslech Knižních novinek bylo podle anotace na obálkách celkem 1116 titulů od cca 411 nakladatelů, ovšem ve skutečnosti pouze od 268 nakladatelů, počítáme –li každé nakladatelství jen jednou.

Technická poznámka: Knižní novinky neuvádějí na konci bibliografického záznamu číslo periodika a rok (např. 4/02), v kterém byly záznamy otištěny. Bylo by dobré, kdyby tento údaj mohly doplnit, protože Nové knihy údaj uvádějí a akvizitérům pomáhá časové určení nejen při rozbořech, ale i při akviziční činnosti.

Literární noviny – příloha Nové knihy

Za stejně srovnatelné období bylo uveřejněno 600 bibliografických záznamů (průměrně 75 v jednom týdenním čísle) od 151 nakladatelů (každý nakladatel počítán jen jednou), z nichž 116 plní nabídkovou povinnost vůči knihovnám – spočítala jsem podle loga psaníček jen v číslech periodik, uvedených v úvodu. Nabídkovou povinnost mohlo podepsat více nakladatelů, protože Nové knihy vycházejí jako příloha Literárních novin od č.5/2002 (30.ledna 2002).

- 1.Tichá Byzanc Kutná hora
- 2.Didaktis Brno
- 3.Olympia
- 4.KAVA-PECH Dobřichovice
- 5.Ardent Brno
- 6.Dauphin
- 7.Plot
- 8.Pragoline
- 9.Periplum Olomouc
- 10.Moraviapress Břeclav
- 11.Ottobre Velehrad
- 12.Polaris Frenštát p.R.
- 13.Aleš Skřivan ml.
- 14.Jihočeská univerzita –Zemědělská fakulta České Budějovice
- 15.Centrum pro studium demokracie a kultury Brno
- 16.Prospektrum

17. Aldebaran Valašské Meziříčí
18. Santal Liberec
19. Repronis Ostrava
20. Chvojkovo nakladatelství
21. Opava Olomouc
22. Country Home Kraslice
23. Pliska Frýdek-Místek
24. Josef Musil Tábor
25. Artur
26. Chagall Ostrava
27. Argo
28. Primus
29. Mirago Ostrava
30. Agave Český Těšín
31. Paseka
32. Evropský literární klub (ELK)
33. Kulturní asociace Nová Akropolis
34. Doplněk Brno
35. VUTIUM Brno
36. Maxdorf
37. Alternativa
38. Music Cheb v Chebu
39. Labyrint
40. Reneco Ústí nad Labem
41. Eroika
42. Ikar
43. Petrklíč
44. Luboš Marek Brno
45. Ekopress
46. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jíloviště-Strnady
47. Akcent Třebíč
48. Montanex Ostrava
49. Kalich
50. Agentura Fox Nové Město n.M.
51. Dokořán
52. Galerie výtvarného umění Náchod
53. Šimon Ryšavý Brno
54. SPN-pedagogické nakl.
55. Hynek
56. Domino Ostrava
57. Odeon
58. Torst
59. Triton
60. Nové Město
61. Hvězdárna a planetárium hl.m.Prahy
62. Amulet
63. Junák
64. Slezská univerzita v Opavě
65. H&H Jinočany
66. Eurounion Brno

67. Gutenberg
68. Patria Kladno
69. Kartografie
70. Vyšehrad
71. Pragma
72. Sagit Ostrava
73. One Woman Press
74. Sociologické nakladatelství (SLON)
75. Academia
76. Police History
77. Univerzita J.E. Purkyně Ústí nad Labem
78. Volvox Globator
79. Reader's Digest Výběr
80. Grada Publishing
81. Sekurkon
82. Ivan Rudzinskij Pardubice
83. Holman
84. Fin Olomouc
85. Bystrov a synové
86. Host Brno
87. Mladá fronta
88. Hejkal Havlíčkův Brod
89. Refugium Velehrad-Roma
90. Triáda
91. Společnost Edvarda Beneše
92. Větrné mlýny Brno
93. Romeo
94. Junior Říčany
95. Editio Bärenreiter
96. Portál
97. Historický ústav AV ČR
98. Scientia
99. ABF
100. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
101. Milpo
102. Česká zemědělská univerzita
103. Koniasch Latin Press
104. Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví Brno
105. Nakladatelství České geografické společnosti
106. Obecní dům
107. Eurolex Bohemia
108. Petrov Brno
109. Nakladatelství Franze Kafky
110. Linde
111. Egmont ČR
112. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita Brno
113. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
114. Oikoymenh
115. Prostor
116. Agape Brno

Záznamy jsou prokládány často reprodukcemi obálek (zabírá více místa) a některé záznamy jsou dlouhé a obsírné, hlavně u anotace. Jsou zpracovávány podle pravidel AACR2, zatímco bibliografické záznamy v Knižních novinkách jsou v akvizičních údajích stručnější a reprodukce obálek jsou výjimečné.

Nakladatelů v Nových knihách oproti Knižním novinkám je prokazatelně méně, ale až na výjimky mají Nové knihy určený řád, převzatý z bývalých Nových knih (bibliografii zpracovává stejná pracovnice) a já si cením toho, že záznamy z drtivé většiny nakladatelství zachycují aktuální nabídku v úplnosti, nejsou to ojedinělé záznamy vybraných knih z nějakého knihkupectví.

Pro srovnání za uvedené období:

Knižní novinky:

Počet uveřejněných titulů: 1116 (tato statistika převzata z obálek)

Celkový počet nakladatelů: 268 (každý nakladatel počítán jen jednou)

Počet podepsaných smluv: 99

Nové knihy:

Počet uveřejněných titulů: 600

Celkový počet nakladatelů: 151 (každý nakladatel počítán jen jednou)

Počet nakladatelů, kteří nadále plní nabídkovou povinnost: 116

Bývalé Nové knihy: podle posledního přehledu z roku 2001 bylo podepsáno cca 550 smluv s nakladateli

Nabídkovou povinnost plní tato nakladatelství SOUČASNĚ v obou periodikách, s čímž úzce souvisí

2.Kritérium duplicity jak nakladatelů, tak totožných titulů.

Vypsala jsem nakladatele, kteří podepsali smlouvu se SČKN pro periodikum Knižní novinky, ale současně dodávají záznamy pro Nové knihy:

1. Vyšehrad
2. Sagit Ostrava
3. Ikar
4. Portál
5. Triton
6. Domino Ostrava
7. Olympia
8. Academia
9. Dokořán
10. Paseka
11. Argo
12. Egmont ČR
13. Amulet
14. Junior Říčany
15. Sociologické nakladatelství (SLON)
16. Repronis Ostrava
17. SPN –pedagogické nakl.

- 18.Host Brno
- 19.Mladá fronta
- 20.Hejkal Havlíčkův Brod
- 21.H&H Jinočany
- 22.Eurolex Bohemia
- 23.Evropský literární klub
- 24.Chagall Ostrava
- 25.Primus
- 26.Ardenť Brno
- 27.Reneco Ústí nad Labem

Duplicita nakladatelů a tím i někdy totožných titulů, kteří mají záznamy v obou periodikách bez ohledu zda plní či neplní nabídkovou povinnost vůči knihovnám prostřednictvím periodika:

1. Triton
2. Ikar
3. Kartografie
4. Torst
5. Olympia
6. Domino Ostrava
7. Mladá fronta
8. Academia
9. Petrov Brno
10. Paseka
11. Argo
12. Prostor
13. Eroika
14. Polaris Frenštát p.R.
15. Vyšehrad
16. Sagit Ostrava
17. Grada Publishing
18. Mirago Ostrava
19. Volvox Globator
20. Euromedia Group (Knižní klub)
21. Portál
22. Eurounion
23. Police History
24. Dauphin
25. Repronis Ostrava
26. Rozmluvy Řevnice
27. Dokořán
28. Gutenberg
29. Oldag Polanka nad Odrou
30. Egmont ČR
31. Amulet
32. Junior Říčany
33. Pragma
34. Sociologické nakladatelství (SLON)
35. ERA Brno

36. Alternativa
37. Artama
38. H&H Jinočany
39. Scientia
40. Host Brno
41. Linde
42. Columbus
43. Hejkal Havlíčkův Brod
44. SPN-pedagogické nakladatelství
45. Agentura FOX Nové Město n.M.
46. Dauphin
47. Ekopress
48. Plot
49. Labyrint
50. Petrklíč
51. ISV
52. Eurolex Bohemia
53. Reneco Ústí nad Labem
54. Chagall Ostrava

Nejvíce titulů, a to v drtivé většině totožných, uveřejňují nakladatelství Euromedia Group, Olympia, Domino Ostrava, Mladá fronta, Paseka, Sagit Ostrava, Vyšehrad, Grada Publishing, Portál, Egmont ČR, Junior Říčany, Linde, Pragma, Academia, Argo a další.

Otištění bibliografického záznamu v periodikách se musí platit a ročně ze všech nakladatelství něco stojí (i když Literární noviny nevybírají poplatek, tak obě dvě periodika se snaží získat finanční prostředky různým způsobem) a hlavně bibliografická příloha je limitována počtem stran a místa se nedostává a také čas odborných bibliografů je drahý a jejich práce něco vydavatele periodik stojí. V neposlední řadě mají akvizitěři mnohem více práce a musí strávit více času nad vylučováním duplicitních akvizitních informací, které bohužel nejenže jsou v těchto dvou periodikách (dalším zdrojem jsou e-maily s totožnými informacemi), ale také se objevují v různém časovém období, v jednom periodiku dříve, v druhém později.

Kladu otázku všem – není toto plýtvání časem, místem penězi? Co by mohlo být nových potřebných nakladatelství a záznamů o jejich knihách nebo záznamů nakladatelství, která se nevejdou, na uvolněném místě? Já osobně jsem napočítala desítky totožných titulů. Není v moci akvizitěřů dosáhnout, aby se obě periodika sloučila v jedno, každé z nich bude trvat na plnění nabídkové povinnosti pro knihovny, na vlastní existenci a vlastní volbu obsahu.

Nebylo by dobré a účelné pro všechny, aby z této porady byl předán nějaký závěr ředitelů a akvizitěřů a mezi periodiky nemohla nastat nějaká kompromisní dohoda? Předpokládám samozřejmě, že akvizitěři používají a potřebují obě periodika, protože informace berou jako fakta bez ohledu na to, komu knihovny svěřily nabídkovou povinnost.

Podstata je totiž taková, že žádnému z vydavatelů periodik se nepodaří nikdy shromáždit a hlavně otisknout celou nakladatelskou produkci a i kdyby informace byly, tak plocha na bibliografii nestačí.

V každém z těchto periodik jsou kromě duplicit natolik potřebné akvizitní informace z netotožných nakladatelství, které mnohdy knihovníci nezískají jiným způsobem, že nemohou žádné z periodik ignorovat. A je jen na nakladatelích (i když jsou někdy

usměrňování), které periodikum si ze svobodné vůle vyberou – jak vidíte z přehledu, někdy obě.

3. Nabídka vysokých škol a univerzit

Každé z periodik po zániku bývalých Nových knih získalo následující vydavatele:

Nové Knihy:

1. Univerzita J.E. Purkyně Ústí nad Labem
2. Česká zemědělská univerzita Praha
3. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita Brno
4. Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava-Poruba
5. Gaudeamus Hradec Králové
6. České vysoké učení technické Praha – skripta jen výběrově, nikoli celá nabídka (není logo psaníčka)
7. VUTIUM Brno
8. Masarykova univerzita Brno
9. Slezská univerzita v Opavě
10. Jihočeská univerzita-Zemědělská fakulta České Budějovice

Knižní novinky:

1. Západočeská univerzita Plzeň
2. Univerzita Palackého Olomouc – zatím málo záznamů

Akviziční informace z obou periodik stále potřebujeme, protože nabídka vysokých škol, představená na letošním veletrhu Svět knihy pod názvem Nabídka VŠ literatury on-line není pro knihovníky v praxi zatím dostupná (fáze odzkoušení).

Skripta mají tématickou skupinu 17, ale ve čtyřech tištěných číslech periodika Knižní novinky není v této samostatné skupině ani jeden záznam.

4. Přehled nabídky nakladatelství prostřednictvím e-mailů, kterou dostává dosud většina knihoven (předpokládám podle naší knihovny. Jedná se víceméně o pravidelnou a časově aktualizovanou nabídku, kterou zasílají nakladatelé sami od sebe a která často (ale ne vždycky) tvoří duplicitu informací v porovnání s tištěnými záznamy v obou periodikách:

- Euromedia Group-IKAR
- Portál
- Nakladatelství Olomouc v Olomouci
- Management Press
- Akcent Třebíč
- Fraus Plzeň
- Dokořán
- Vladimír Sůva
- Themis
- Albert
- Akropolis
- Barrister &Principal
- Vitalis
- Tauris
- BEN

Můj závěr nakonec:

Kromě obou hodnocených periodik a dalších (Knihy 2002, K revue například), přímých nabídkových dopisů, nabídkové povinnosti prostřednictvím e-mailů, edičních plánů, webových stránek nakladatelství se musí akvizitěři spoléhat na přímý výběr titulů v distribučních firmách, nakladatelstvích a knihkupectvích, protože dost nakladatelů vůbec neplní nabídkovou povinnost a toto je nejdostupnější a často jediný způsob, jak se dozvědět o knize.

Obě dvě periodika nejsou v současnosti podle mého názoru ZATÍM hlavním nosným zdrojem nabídkové povinnosti, protože nepokrývají ani polovinu nakladatelství a vydavatelství, mají omezenou tiskovou kapacitu bibliografické přílohy, některé tituly jsou otiskovány se zpožděním, další jsou torzem vydaných publikací za konkrétní časové období, takže akvizitěr se musí spoléhat ještě na jiné zdroje.

Ale obě dvě periodika jsou pro akvizitěry samozřejmě natolik potřebná, že se bez jejich informací v praktické akviziční činnosti neobejdou.

Marie Lichtenbergová
Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem
30.5.2002